

PROJEKTY REALIZOWANE W LATACH 2006 - 2007

SPRAWOZDANIE (KOŃCOWE)

z wykonania zadania publicznego

Lokalne Grupy Obywatelskie – wspólnoty na rzecz przejrzystości
(nazwa zadania)

w okresie od 1 sierpnia 2006 do 31 grudnia 2007,

określonego w umowie nr 481,

zawartej w dniu 25 września 2006 roku, pomiędzy

Ministrem Pracy i Polityki Społecznej a

Stowarzyszeniem Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich (SLLGO)

(nazwa organu zlecającego)

(nazwa organizacji

pozarządowej*/podmiotu*/

jednostki organizacyjnej*)

Data złożenia sprawozdania:

Część I. Sprawozdanie merytoryczne

1. Czy zakładane cele, rezultaty i wskaźniki ewaluacji zostały osiągnięte w wymiarze określonym we wniosku /pkt. II.3, II.6 i II.7 wniosku/? Jeśli nie – dlaczego?

2. Opis wykonania zadania z wyszczególnieniem działań partnerów i podwykonawców²⁾

Projekt składał się z trzech głównych komponentów – przygotowania i przeprowadzenia kursu trenerskiego dla animatorów działań lokalnych, przygotowania i przeprowadzenia kursu dla liderów LGO oraz przygotowania i przeprowadzenia spotkań lokalnych.

Rok 2006

1. Ewaluacja zewnętrzna projektu pilotażowego

Pierwszym etapem projektu była realizacja przez zewnętrzną firmę ewaluacyjną ewaluacji

zewewnętrznej projektu pilotażowego realizowanego w 2005 roku ze środków FIO.

1.1 Początkowo zapoznaliśmy się z ofertą dwóch firm przeprowadzających ewaluację projektów społecznych. Zdecydowaliśmy się na zlecenie tego zadania Agencji Ewaluacji i Rozwoju, prowadzonej przez Katarzynę Sekutowicz – specjalistkę w zakresie planowania programów, zarządzaniu projektami oraz w ewaluacji.

1.2 Przed stworzeniem planu ewaluacji odbyły się dwa spotkania z ewaluatorką, w celu przekazania jak największej ilości informacji o poddanym ewaluacji, przedstawienia kontekstu bieżących działań, zapoznania ze specyfiką lokalnych działań strażniczych. Jednocześnie zostały przekazane wszelkie elektroniczne materiały, który mogły wydać się pomocne w trakcie przygotowania i przeprowadzania ewaluacji.

Ewaluacja dotyczyła efektywności modelowych rozwiązań, w projekcie funkcjonują one pod nazwą "Interwencje lokalne". Są one istotnym elementem modelowej Lokalnej Grupy Obywatelskiej. Zakładają, że wsparcie lokalnych inicjatyw na miejscu w znacznym stopniu może przyczynić się do widoczności LGO w społeczności lokalnej oraz zwiększenia efektywności podejmowanych działań. Interwencje lokalne składają się z trzech głównych modułów – planowania strategicznego LGO, spotkania z ważnymi "aktorami" lokalnego życia publicznego w celu przedstawienia swojej działalności oraz dystrybucji materiałów promocyjnych (ulotek) adresowanych do mieszkańców.

Metody zastosowane w trakcie ewaluacji to analiza dostępnych dokumentów na temat przebiegu interwencji lokalnych w objętych zeszłorocznym projektem miejscowościach oraz badanie długoterminowych skutków działania – wywiady w środowiskach lokalnych.

1.3 Wstępne wnioski z ewaluacji wskazują na następujące obszary do zmiany:

- przedłużenie czasu poświęconego na planowanie strategiczne – spotkanie takie ma wymiar zarówno operacyjny, jak i integracyjny – buduje grupę jako całość, pozwala zdefiniować ich członkom rozbieżne oraz wspólne interesy, swoje mocne i słabe strony. W trakcie zeszłorocznych spotkań często okazywało się, że osoby działające w ramach jednego zespołu nigdy przedtem nie miały okazji porozmawiać o misji grupy, jej celach, krótko- i długoterminowych planach. Zazwyczaj nie starczało czasu na przeanalizowanie wszystkich kluczowych kwestii i zamknięcie procesu planowania. Stąd konieczne jest przeznaczenie na tę istotną część minimum 2 dni, najlepiej z nocowaniem uczestników w miejscu odbywania się planowania;

- zwiększenie odstępu czasu pomiędzy planowaniem strategicznym, a spotkaniem z lokalnymi partnerami. W wersji realizowanej w projekcie w 2005 roku spotkanie takie odbywało się już dnia następnego. Ewaluacja wykazała, że należałoby takie wydarzenie zaaranżować później w dwóch głównych powodów. Po pierwsze od powstania idei do zaprezentowania jej w formie projektu jest długa droga. Aby prezentujący swoją koncepcję – w tym wypadku LGO czuły się przygotowane, kompetentne i bezpieczne potrzebny jest czas na przeanalizowanie założeń, przełożenie ich na cele operacyjne oraz harmonogram działań. Po drugie – zanim sporządzimy listę zapraszanych organizacji, instytucji i ważnych osób powinniśmy wiedzieć, jakiemu tematowi spotkanie będzie poświęcone. Wskazuje na to logika oraz planowanie działań w oparciu o diagnozę lokalnych zasobów. Nie było to możliwe w zeszłorocznym projekcie, gdzie osoby były zapraszane na wydarzenie długo przez kluczowym dla jego tematu planowaniem strategicznym.

- urealnienie celów zakładanych w "modelowym rozwiązaniu":

- system "monitorowania" postępów LGO w realizacji założonych planów – system ten powinien bazować na sprawdzonym narzędziu komunikacyjnym pomiędzy koordynatorką a zaangażowanymi grupami.

Powróciliśmy do wyników ewaluacji w trakcie szczegółowego planowania spotkań lokalnych w drugiej połowie 2007 roku.

2. Kurs trenerski dla 15 lokalnych animatorów działań lokalnych (4 trzydniowe spotkania)

2.1 Na przełomie sierpnia i września 2006 poinformowaliśmy członków LGO o realizowanym projekcie oraz zaprosiliśmy ich do wzięcia udziału w kursie trenerskim organizowanym we współpracy ze Stowarzyszeniem Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP. DO rozpowszechnienia tej informacji wykorzystaliśmy sprawdzone w naszej codziennej pracy narzędzie komunikacyjne z grupami - wewnętrzną listę dyskusyjną SLLG oraz pocztę elektroniczną. List zapraszający do wzięcia udziału w projekcie – Załącznik 2.

2.2 Finałnej rekrutacji 14 uczestników i uczestniczek dokonaliśmy w pierwszej połowie września 2006. Za kluczowe kryteria uznaliśmy: poziom kompetencji i doświadczenia w tematach związanych z funkcjonowaniem grupy w społeczności lokalnej i działaniami strażniczymi; zadowalająca współpraca w ramach projektów realizowanych przez stowarzyszenie (wywiązywanie się z podjętych zobowiązań, terminowość, rzetelność). W trakcie rekrutacji zgłosiło się do nas kilka osób, z którymi nie współpracowaliśmy w ramach wcześniejszych projektów. Zastosowaliśmy wobec tych osób dodatkowe kryterium – prośbę o uzasadnienie chęci uczestniczenia konkretnie w tym konkursie (sprofilowanym na umiejętności i wiedzę strażniczą) oraz jakie posiadają doświadczenie oraz predyspozycje do pracy w społeczności lokalnej. Zdecydowaliśmy się przyjąć 2 takie osoby, co oceniamy jako trafny wybór.

2.3 Na początku września odbyło się spotkanie z prezeską **Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP**, w trakcie którego ustaliliśmy zawartość merytoryczną Szkoły Animatorów Działań Lokalnych, podział na sesje tematyczne oraz preferowanych trenerów w poszczególnych obszarach problemowych. Mając na uwadze założenia kursu, jego długość, cel oraz dotychczasowe doświadczenia uczestników wyłoniliśmy następującego tematy sesji: **JAK PRACUJE GRUPA SZKOLENIOWA; PROWADZENIE GRUPY SZKOLENIOWEJ (zasady facylitacji, techniki prowadzenia dyskusji); METODOLOGIA PROWADZENIA SZKOLEŃ (cykl uczenia przez doświadczenie, metody szkoleniowe, zasady prowadzenia szkoleń); PROJEKTOWANIE PROGRAMU SZKOLENIOWEGO**. Ustaliliśmy także szczegóły organizacyjne związane ze współpracą SLLGO ze STOPem.

2.4 Wybór ośrodka szkoleniowego i rezerwacje. Pierwsza sesja odbyła się w Otwocku, jednak na niski standard usług zrezygnowaliśmy z tego ośrodka. Kolejne sesje w roku 2006 (i ostatnia w styczniu br.) odbyły się w Domu Spotkań Młodzieży w Mikuszewie k/Poznań.

2.5 Logistyczne przygotowanie szkoleń – pakiet informacji na temat terminów i zasad rozliczania kosztów podróży. Terminy poszczególnych sesji pozostały takie, jak w harmonogramie projektu: 15-17 września 2006, 6-8 października 2006; 27-29 października 2006 oraz 8-10 grudnia 2006.

2.6 Wybór trenerów za każdym razem odbywał się za pomocą konsultacji z organizacją ekspercką – STOP. Każdorazowo także osoby wybrane do prowadzenia zajęć były doświadczonymi trenerami certyfikowanymi przez Stowarzyszenie Trenerów (1 sesja - Barbara Chruślicka, Agnieszka Książek; 2 sesja – Katarzyna Czayka – Chełmińska, Katarzyna Sekutowicz; 3 sesja – Barbara Szczerbińska, Ewa Jasińska; 4 sesja - Katarzyna Czayka – Chełmińska, Katarzyna Sekutowicz). Od trenerów wymagaliśmy nie tylko doświadczenia szkoleniowego, ale także ogólnej wiedzy o specyfice inicjatyw polegających na obywatelskiej kontroli władzy i instytucji publicznych. Często rzetelne dopracowanie programu szkolenia wymagało bezpośrednich spotkań z trenerami..

Uczestnicy w trakcie każdej sesji otrzymywali kompletne materiały dotyczące omawianego

zagadnienia. Zgodnie z pierwotnymi założeniami cały cykl spotkań opierał się na zasadzie uczenia się przez doświadczenie, metodami aktywnymi. Osoby uczestniczące dostawały także zadania domowe, co wzmacniało ciągłość procesu uczenia się i powtarzania treści nabytych na samym szkoleniu. Po ostatniej styczniowej sesji Szkoły Animatorów Działań Lokalnych grupy tematyczne kończą opracowywanie szczegółowych programów modułów kursu dla liderów LGO.

Po każdej sesji przeprowadzaliśmy także ewaluację kwestii merytorycznych oraz organizacyjnych szkolenia. Jednym z efektów takiej informacji zwrotnej od uczestników była między innymi zmiana ośrodka szkoleniowego. Na bieżąco staraliśmy się także odpowiadać na inne potrzeby uczestników. Na bazie wyników ewaluacji zostanie stworzona lista zaleceń na przyszłość, w długiej perspektywie zakładamy bowiem, że zapotrzebowanie na trenerów o takim profilu wzrośnie i w przyszłości powtórzymy taką szkołę.

Wartością dodaną szkoleń było zintegrowanie się środowiska trenerów - strażników skupionego wokół Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich. Pozwoliło to przepracować dyskutowane już od wielu lat w Stowarzyszeniu tak elementarne kwestie, jak Karta Zasad Etycznych członka LGO, czy obszary działania LGO w terenie.

Udział w szkoleniach zaktywizował także uczestników do udziału w innych projektach SLLGO oraz rozpoczęcia własnych, lokalnych inicjatyw strażniczych.

Rok 2007

2. Spotkanie podsumowujące kurs trenerski dla 15 lokalnych animatorów działań lokalnych – styczeń 2007

3.3 Ostateczne przygotowanie programu szkolenia

3.4 Przygotowanie zespołu trenerskiego i rekrutacja ekspertów – przydzielenie zadań absolwentom kursu trenerskiego

Spotkanie odbyło się w dniach 12 – 14 stycznia 2007, w Domu Spotkań Młodzieży w Mikuszewie. W spotkaniu wziął udział zespół trenerski naszego stowarzyszenia (złożony z 14 aktywnych działaczy grup obywatelskich). Dyskusja była moderowana przez Katarzynę Sekutowicz, certyfikowaną superwizorkę STOP oraz Annę Żelazowska - Kosiorek - absolwentkę Szkoły Trenerów Organizacji Pozarządowych.

W jego wyniku opracowana została metodologia cyklu szkoleniowego dla liderów LGO (zwanego Szkołą Inicjatyw Strażniczych) oraz powstały szczegółowe programy szkoleniowe każdej z pięciu sesji. Podczas spotkania grupa trenerów zdefiniowała:

- zakres programowy całego cyklu;
- tematykę oraz cele poszczególnych sesji (z jaką wiedzą, umiejętnościami i postawami powinni wyjść ze szkolenia nasi uczestnicy/czki);
- obszary, jakimi zajmuje się Lokalna Grupa Obywatelska, co ją wyróżnia, jakie przyjmuje wewnętrzne procedury pracy, jakie powinna spełniać standardy etyczne i operacyjne.

W trakcie spotkania trenerzy podzielili się na zespoły, skupione wokół konkretnych sesji szkoleniowych i rozpoczęli pracę nad szczegółowymi konspektami szkoleniowymi. (**Załącznik 5** – koncepcja cyklu szkoleń wypracowana w trakcie spotkania podsumowującego kurs trenerski).

Pozostały załącznik:

Załącznik 3 – lista obecności ze spotkania podsumowującego kurs trenerski, 12 – 14 stycznia 2007;

3. Kurs dla potencjalnych liderów 15 nowych LGO przeprowadzony przez przeszkolonych animatorów oraz zewnętrznych ekspertów (5 spotkań trzydniowych)

3.1 Ogłoszenie naboru na stronie www.lgo.pl i www.ngo.pl

5 marca 2007 rozpoczęliśmy rekrutację uczestników i uczestniczek do Szkoły Inicjatyw Strażniczych (SIS). Z zasadami rekrutacji i opisem wydarzenia można było zapoznać się na naszej stronie internetowej www.lgo.pl, w newsletterze naszego patrona medialnego www.ngo.pl, na stronie akcji „Masz głos, masz wybór”, w newsletterze Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Federacji Organizacji Służebnych MAZOWIA, na listach dyskusyjnych sieci SPLOT.

3.2 Przeprowadzenie rekrutacji

Proces rekrutacji był dwuetapowy. W pierwszej kolejności prosiliśmy zainteresowane osoby o wypełnienie i przesłanie do dnia 27 marca 2007 formularza zgłoszeniowego (**Załącznik 10** – ankieta rekrutacyjna Szkoły Inicjatyw Strażniczych). W tym terminie wpłynęło do nas 40 zgłoszeń. Następnie – zgodnie z przyjętą procedurą – zaprosiliśmy wybrane osoby na bezpośrednią rozmowę, po to, by bliżej zapoznać się z ich sylwetkami oraz oczekiwaniami i motywacjami związanymi z uczestnictwem w projekcie (21 osób). Rekrutacja zakończyła się 1 kwietnia 2007. Na cykl szkoleniowy przyjęliśmy – przewidywaną we wniosku liczbę 15 osób z całej Polski.

Założeniem przyjętym w procesie rekrutacji było wyższe punktowanie reprezentacji dwuosobowych z każdej lokalizacji (bazując na doświadczeniu, że grupom opartym na jednym liderze jest o wiele trudniej prowadzić efektywne i długofalowe działania). Zdecydowaliśmy się na zakwalifikowanie 3 takich grup - z miejscowości Biała Rawska, Lublin oraz Niemce w cyklu szkoleniowym uczestniczyły po dwie osoby. Innymi, przyjętymi przez nas kryteriami wyboru były:

- zdiagnozowanie interesowania się działalnością strażniczą;
- spełnienie wymogów etycznych;
- posiadanie doświadczenia z zakresie szeroko rozumianych działań społecznych oraz zainteresowanie sferą życia publicznego.

Kwalifikacja kandydatów dokonywana była przez Komisję Rekrutacyjną złożoną z członkini Zarządu – Katarzyna Batko – Tołuć, koordynatorkę projektu oraz Teresę Bebak – liderkę Oświęcimskiej Grupy Obywatelskiej (**Załącznik 11** – protokół z Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Inicjatyw Strażniczych).

3.4 Wybór ośrodka szkoleniowego i rezerwacje – styczeń 2007

Miejszem przeprowadzenia wszystkich szkoleń było Centrum Konferencyjno – Szkoleniowe „Samopomoc Chłopska” w Miedzeszynie. Wybraliśmy ośrodek położony blisko Warszawy, ponieważ doświadczenie wskazuje, że z Warszawą istnieją najlepsze połączenia kolejowe i autobusowe. Postanowiliśmy, że z nowej dla nas grupie uczestniczek i uczestników trzeba zapewnić możliwie nieskomplikowaną logistykę związaną z dojazdem. Dlatego wysłaliśmy trzy zapytania o cenę do wspomnianego już Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego w Miedzeszynie; Ośrodek PLATON, Ośrodek ETOH. Pierwszy z nich okazał się najtańszą ofertą.

3.5 Logistyczne przygotowanie szkoleń – pakiet informacji na temat terminów i zasad rozliczania kosztów podróży; przygotowanie materiałów szkoleniowych oraz przebieg kursu dla liderów LGO – Szkoła Inicjatyw Strażniczych

Zgodnie z harmonogramem Szkoła Inicjatyw Strażniczych przede wszystkim składa się z 5 spotkań szkoleniowych (5*3dni pobytu, 2 dni szkoleniowe - 14 godzin zegarowych szkoleń)

oraz praktycznych działań wykonywanych przez uczestników SISu pomiędzy spotkaniami.

Sesje szkoleniowe odbyły się w następujących terminach:

I SESJA - 13/14/15 kwietnia 2007

"Idea i historia ruchu strażniczego w Polsce i na świecie /*watchdog*"

II SESJA - 11/12/13 maja 2007

"Budowanie i organizacja Lokalnej Grupy Obywatelskiej"

III SESJA - 25/26/27. maja 2007

"Aspekty prawne w działalności Lokalnej Grupy Obywatelskiej oraz narzędzia monitoringu"

IV SESJA - 22/23/24 czerwca 2007

"Współpraca ze społecznością lokalną "

V SESJA - 13/14/15 lipca 2007

"Ku zmianie"

W harmonogramie sesje szkoleniowe miały rozpocząć się od lutego. Nie było to jednak możliwe ze względu na konieczność dopracowania koncepcji Szkoły Inicjatyw Strażniczych. Stąd rekrutację rozpoczęliśmy w marcu, a sam cykl szkoleń w kwietniu. W naszej ocenie nie wpłynęło to jednak nie przebieg projektu.

Zakres tematyczny szkoleń – efektem następujących po sobie sesji szkoleniowych było przekazanie uczestnikom wiedzy i umiejętności, oraz modelowanie następujących postaw czy standardów pracy (**Załącznik 13** – konspekty szkoleniowe Szkoły Inicjatyw Strażniczych):

Sesja I - podstawowe informacje dotyczące działalności organizacji strażniczych w Polsce i na świecie; podstawowe formy, metody i strategie działania, stosowane przez tzw. „*watchdog organizations*” (monitoring, rzecznictwo, animacja). Została także przekazana wiedza o elementarnych zasadach etycznych i standardach pracy „strażnika”.

Sesja II - wiedza i umiejętności posługiwania się uniwersalnymi narzędziami komunikacji interpersonalnej, jak i specyficznymi w działaniach Lokalnej Grupy Obywatelskiej (LGO). Przepracowanie takich zagadnień jak: role grupowe, fazy życia grupy, analiza potencjału LGO oraz budowanie jej "zaplecza".

Sesja III - zasady prowadzenia monitoringu oraz narzędzia monitoringu; elementarna wiedza o procedurach z zakresu dostępu do informacji publicznej; wskazówki o tym gdzie i co zastosować w swoim działaniu strażniczym; podstawowe przepisy prawa istotne dla działań monitorujących oraz informacja, gdzie szukać pozostałych przepisów prawa.

Sesja IV - prawne ramy współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi; praktyczne aspekty pracy ze społecznością lokalną; budowanie współpracy z otoczeniem, określenie potrzeb LGO, mapa zasobów lokalnych, stereotypy w postrzeganiu organizacji *watchdog*owych, wachlarz sposobów i kanałów upowszechniania informacji o działaniach LGO.

Sesja V - mechanizmy oraz etapy towarzyszące procesowi wprowadzania zmiany; zjawisko oporu oraz postaw, jakie ludzie mogą przyjmować wobec tego procesu. Część szkolenia została poświęcona komunikacji – jak mówić o swoich projektach, aby zachęcić innych do zaangażowania się oraz zminimalizować opór społeczności lokalnej.

Zajęcia z zakresu pracy LGO zostały przeprowadzone przez członków naszego zespołu trenerskiego (**Załącznik 12** – opisy profili trenerek i trenerów Szkoły Inicjatyw Strażniczych). Na sesje zapraszaliśmy także ekspertów. W trakcie ostatniej sesji gościem była Grażyna Kopińska, dyrektorka Programu Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego, pomysłodawczyni i koordynatorka pierwszych projektów szkoleniowych dla liderów Lokalnych Grup Obywatelskich oraz przedstawiciele organizacji Transparency International Slovakia.

Szkolenia prowadzone były metodami aktywnymi. Pomiędzy poszczególnymi sesjami

uczestnicy wykonywali zadania domowe, pozwalające w praktyce przetestować wiedzę i umiejętności nabyte w trakcie pracy warsztatowej. Od terminu pierwszej sesji szkoleniowej nowe LGO były przygotowywane do przeprowadzenia w swojej miejscowości monitoringu niewielkiego obszaru funkcjonowania lokalnego samorządu. Działanie to obejmowało nie tylko zebranie i analizę określonych danych, ale także pozostałe elementy efektywnego i skutecznego działania.

Na kolejnych sesjach grupy otrzymywały do wykonania między innymi następujące zadania:

- SESJA I – opis zidentyfikowanego problemu lokalnego;
- SESJA II – opis strategii pozyskiwania nowych członków do grupy obywatelskiej;
- SESJA III – pozyskanie z Urzędu Miasta/ Gminy ostatecznego Protokołu z Komisji Rewizyjnej w trybie dostępu do informacji publicznej;

Kolejne etapy procesu rozwoju i profesjonalizacji grup obywatelskich były szczegółowo omawiane w trakcie spotkań (jakie napotkali bariery, co okazało się proste, a co stanowiło problem, jak przedstawione założenia miały się do praktyki, co poprawili by w swoich działaniach). Dodatkowo każda grupa mogła zwrócić się o pomoc i radę do kompetentnego w danym zakresie trenera – animatora (w wyborze pomoc miała lista z profilami trenerów i trenerek SIS, rozdawana uczestnikom).

Absolwenci kursu na koniec V sesji otrzymali certyfikaty uczestnictwa w Szkole LGO. Przyznany on został 14 osobom (jeden z uczestników był nieobecny na więcej niż jednej sesji szkoleniowej, co – zgodnie z zapisami Regulaminu Szkoły Inicjatyw Strażniczych uniemożliwiało mu otrzymanie ww. zaświadczenia)(**Załącznik 21** – Certyfikat ukończenia Szkoły Inicjatyw Strażniczych).

Zmiana zaakceptowana przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: * pierwotnie założyliśmy obecność superwizorów obserwujących pracę „młodych stażem” trenerów w trakcie spotkań lokalnych (punkt 4 harmonogramu). W czasie spotkania podsumowującego kurs trenerski, jego uczestnicy doszli do wniosku, że logiczniej i z większą korzyścią dla adresatów projektu będzie zaaranżowanie obecności superwizorów STOP na poszczególnych szkoleniach SIS. Zwróciliśmy się z pytaniem do FIO o możliwość przesunięcia obecności superwizorów bez naruszania konstrukcji budżetu. Otrzymaliśmy odpowiedź akceptującą (pismo z 9 lutego 2007).

W trakcie całej Szkoły Inicjatyw Strażniczych przebieg sesji szkoleniowych był obserwowany przez 5 superwizorów i superwizorkę STOPu. Prawie wszyscy trenerzy (z wyjątkiem sesji III) mieli możliwość usłyszenia informacji zwrotnej od dwóch superwizorów. Oprócz tego superwizorzy przygotowywali raporty podsumowujące pracę trenerów SIS – ich słabe i mocne strony, obszary do pracy.

Podczas całego czasu trwania projektu informacja o przedsięwzięciu i relacja z poszczególnych sesji szkoleniowych umieszczana była na stronie www.lgo.pl (zakładka *Lokalne Grupy Obywatelskie – wspólnoty na rzecz przejrzystości/ Szkoła Inicjatyw Strażniczych*). Na bieżąco upubliczniana była dokumentacja fotograficzna, w zakładce *galeria*. Na portalu www.ngo.pl pojawiły się dwa artykuły poświęcone wydarzeniom (daty ukazania się: 23 maja 2007 oraz 23 lipca 2007) (**Załącznik 25** – artykuł nr 1 poświęcony Szkole Inicjatyw Strażniczych „Będę strażnikiem, będę watchdogiem”; **Załącznik 26** - artykuł nr 2 poświęcony Szkole Inicjatyw Strażniczych, „Szkoła Inicjatyw Strażniczych, czyli podręczna skrzynka z narzędziami).

Pozostałe załączniki:

Załącznik 6 – Szkoła Inicjatyw Strażniczych – podstawowe informacje;

Załącznik 7 – Regulamin Szkoły Inicjatyw Strażniczych;

Załącznik 5 – ogłoszenie o naborze uczestników i uczestniczek na Szkołę Inicjatyw

Strażniczych (także z portalu www.ngo.pl);

Załącznik 14 – lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – I SESJA – 13/14/15 kwietnia 2007, Miedzeszyn;

Załącznik 15 - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – II SESJA - 11/12/13 maja 2007, Miedzeszyn;

Załącznik 16 - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – III SESJA - 25/26/27 maja 2007, Miedzeszyn;

Załącznik 17 - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – IV SESJA - 22/23/24 czerwca 2007, Miedzeszyn;

Załącznik 18 - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – V SESJA - 13/14/15 lipca 2007, Miedzeszyn;

Załącznik 33 – zestaw materiałów szkoleniowych Szkoły Inicjatyw Strażniczych (segregator);

Załącznik 20 – wzór ankiety ewaluacyjnej Szkoły Inicjatyw Strażniczych;

Załącznik 24 – umowa patronacka z portal.ngo.pl;

Załącznik 23 – przykładowe podsumowanie „zadania domowego”, realizowanego przez uczestników pomiędzy sesjami.

4. 5 spotkań lokalnych dla LGO

Dzięki przeprowadzonej w 2006 roku ewaluacji poprawiliśmy moduł spotkań lokalnych. Cele interwencji lokalnych zdefiniowaliśmy w następujący sposób:

- a) zwrócenie uwagi opinii publicznej/ ważnych podmiotów lokalnych na kwestie poruszane w pracy społecznej LGO i pośrednio – na rolę LGO w środowisku lokalnym;
- b) zapoznanie przedstawicieli lokalnych instytucji, organizacji i innych istotnych osób ze specyfiką organizacji strażniczych oraz – optymalnie – rozpoczęcie współpracy we wspólnych obszarach;
- c) wzmocnienie wizerunku LGO w społeczności lokalnej.

Założeniem spotkań lokalnych jest powstawanie modelowej LGO – czyli takiej, która zarówno potrafi przeprowadzić pełny monitoring, ale i zaplanować swoją działalność w oparciu o wytyczne planowania strategicznego oraz przekonać społeczność lokalną do wsparcia ich inicjatyw.

Biorąc pod uwagę wnioski płynące z ewaluacji zaplanowaliśmy 3 podstawowe elementy tego działania lokalnego:

1. Spotkanie planujące najbliższy okres działania LGO (w tym m.in. debatę lokalną)

Planowanie strategiczne wiąże się z pracą nad komunikacją pomiędzy członkami LGO, omówieniem i stworzeniem zasad współpracy w grupie oraz zdefiniowaniem (lub redefiniowaniem) swojej misji i określeniem krótko- i długoterminowych celów, obszarów działania i kroków temu służących. Ustalenie ogólnego, ramowego planu działania na najbliższy czas, przy wsparciu facylitatora. Ponadto celem tego działania jest wprowadzanie do praktyki LGO efektywnych form pracy - cykliczne spotkania „zespołu” oraz systemowe planowanie swoich zamierzeń w miejsce pospolitego ruszenia „od akcji do akcji”.

2. Spotkanie „tematyczne” - przedstawienie siebie/ swojego projektu społeczności lokalnej.

Spotkanie takie w formie dyskusji jest skupione wokół istotnego – z punktu widzenia społeczności lokalnej – tematu. Może być to także zainicjowanie w gminie/ mieście dyskusji o przejrzystości. Może być to przedstawienie ludziom idei i form działania inicjatyw strażniczych oraz zachęta do zaangażowania się lub wsparcia pomysłu.

Z tej oferty skorzystały 2 LGO – Chocianowska Grupa Obywatelska oraz Bukowieńska Grupa

Obywatelska. W Chocianowie spotkanie odbyło się 6 października pod nazwą „Gmina to mieszkańcy”. Zgromadziło ono ponad 40 mieszkańców Chocianowa i okolicznych miejscowości. Wątkami przewodnimi spotkania było: udział mieszkańców we współzrządzeniu gminą, kontrola obywatelska, zjawisko korupcji w jednostkach samorządu terytorialnego, praktyczne przykłady podjętych działań obywatelskich w tym zakresie. Swoją prezentację w trakcie spotkania przedstawił pracownik SLLGO - prawnik stowarzyszenia, działający w ramach Pozarządowego Centrum Dostępu do Informacji Publicznej.

Planowanie strategiczne w tej grupie zgromadziło 6 osób. Odbyło się ono 27 października w Ostaszowie (**Załącznik 28** – lista obecności z planowania strategicznego Chocianowskiej Grupy Obywatelskiej, 27.10.2007, Ostaszów).

Bukowieńska Grupa Obywatelska swoją debatę, poświęconą monitoringowi procesu budżetowego zaplanowała na 26 października. Była ona moderowana przez członkinię Oświęcimskiej Grupy Obywatelskiej, jednym z panelistów był koordynator projektu SLLGO - „Laboratorium Monitoringu Budżetu”. Na zaproszenie odpowiedziało 15 osób – pracownicy urzędu, radni, prasa oraz mieszkańcy (**Załącznik 31** – informacje o spotkaniach lokalnych ze stron www (Bukowno, Chocianów)).

Planowanie strategiczne zostało przeprowadzone w gronie dwóch osób w dniu 28 października (**Załącznik 29** – sprawozdanie z planowania strategicznego Bukowieńskiej Grupy Obywatelskiej, 28.10.2007, Bukowno).

Z możliwości przeprowadzenia w swojej grupie planowania strategicznego skorzystała także jedna doświadczona grupa obywatelska z Warszawy. Spotkanie odbyło się w gronie 9 osób w dniu 22.12.2007 roku (**Załącznik 30** – sprawozdanie z planowania strategicznego Warszawskiej Grupy Obywatelskiej, 22.12.2007, Warszawa).

Interwencje prowadzone były przez animatorów lokalnych – absolwentów kursu trenerskiego.

3. Powstanie materiału promocyjnego LGO – ulotka

Na realizację tego zadania zdecydowało się 5 grup obywatelskich – Chocianowska, Ostródzka, Bukowieńska, Katowicka oraz Warszawska (**Załącznik 4** – ulotki 5 grup obywatelskich – Chocianowskiej, Bukowieńskiej Ostródzkiej, Katowickiej oraz Warszawskiej).

Rozpowszechnianie informacji na temat tego, **na czym polegają działania strażnicze i dobre rządy lokalne** odbywało się za pośrednictwem naszej strony internetowej www.lgo.pl oraz portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl, który był patronem projektu. Tematyka ta była także poruszana na wszystkich lokalnych jak i ogólnopolskich spotkaniach i debatach. W tym celu powstały także ulotki poszczególnych grup.

3. Liczbowe określenie skali działań, zrealizowanych w ramach zadania, należy użyć tych samych miar, które były zapisane we wniosku /pkt II.5 wniosku/.

W ramach projektu:

- * przeprowadzono 1 profesjonalną ewaluację zewnętrzną projektu pilotażowego realizowanego w 2005 roku ze środków FIO;
- * przygotowano 1 ulepszony program interwencji w wybranych gminach, bazujący na wynikach ewaluacji;
- * w roku 2006 odbyły się 4 sesje szkoleniowe dla trenerów – animatorów. Na każdą sesję poświęcono trzy dni szkoleniowe;
- * w roku 2007 odbyło się 1 spotkanie podsumowujące kurs trenerski;
- * 14 osób przygotowano do stworzenia i prowadzenia kursu dla nowych Lokalnych Grup Obywatelskich.

- * powiększono wiedzę i umiejętności członków i członkiń zespołu trenerskiego na temat zasad i metod efektywnego przekazywania wiedzy i umiejętności podczas szkoleń i warsztatów;
- * zostały opracowane założenia oraz koncepcja kursu dla Lokalnych Grup;
- * powstał 1 szczegółowy program kursu dla Lokalnych Grup Obywatelskich;
- * Powstały konspekty 5 sesji szkoleniowych Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- * stworzona została 1 oferta dla osób zainteresowanych powielaniem modelu Lokalnej Grupy Obywatelskiej;
- * przeszkoleni zostali członkowie i członkinie 12 potencjalnych LGO z 7 lokalizacji, 15 osób;
- * powstało 12 inicjatyw strażniczych, których członkowie zostali przygotowani do zainicjowania działalności w swoim miejscu zamieszkania;
- * w 12 lokalizacjach grupy miały możliwość zweryfikowania narzędzi i techniki monitoringu oraz działania rzeczniczego w praktyce;
- * przeprowadzonych zostało 5 spotkań lokalnych (3 planowania strategiczne, 2 spotkania lokalne);
- * w 2 nowych gminach podjęte zostały działania na rzecz zwiększenia przejrzystości i praworządności życia publicznego;
- * w działaniach interwencyjnych wzięło udział około 55 mieszkańców, lokalnych liderów opinii, samorządowców i członków LGO;
- * w 2 gminach pracownicy samorządowi zapoznali się z specyfiką działań organizacji strażniczych;
- * w 12 gminach w wyniku działań kontroli obywatelskiej zwiększyła się przejrzystość działań administracji samorządowej i świadomość nałożonych przez prawo obowiązków względem informowania obywateli o swoich działaniach;
- * powstały materiały promocyjne 5 LGO;
- * powstały plany działania i rozwoju 3 LGO;
- * ukazały się 2 artykuły o działaniach strażniczych na portalu www.ngo.pl;
- * przeprowadzona została 1 szczegółowa ewaluacja końcowa, w celu usprawnienia kluczowych elementów projektu – programu i przebiegu kursu dla nowych grup, zadań praktycznych – monitoringu oraz schematu interwencji lokalnych;
- * sieć organizacji strażniczych zwiększyła się o 12 nowych grup o charakterze strażniczym.

Część II. Sprawozdanie z wykonania wydatków

Podsumowanie realizacji budżetu

Kwota dotacji określona w umowie 159 142, 50 zł

Poniesione wydatki:

- w 2006 roku - **75 437,20 złote.**

pokrywane z dotacji 56 197,00 [w tym z odsetek bankowych 0,00.]

pokrywane ze środków własnych 9 550,20 zł

Kwota niewykorzystanej dotacji zwrócona na konto Zleceniodawcy **2903,00 zł**

--	--	--	--	--	--	--	--

Część III. Dodatkowe informacje

.....

Załączniki:⁶⁾

- Załącznik 1** – kopie umów cywilno - prawnych, zawieranych w ramach projektu;
- Załącznik 2** – kopie dowodu wpłaty (przelewu) niewykorzystanej kwoty dotacji na konto Zleceniodawcy;
- Załącznik 3** – lista obecności ze spotkania spotkania podsumowującego kurs trenerski, 12 – 14 stycznia 2007, Mikuszewo;
- Załącznik 4** – ulotki 5 grup obywatelskich – Chocianowskiej, Bukowieńskiej Ostródzkiej, Katowickiej oraz Warszawskiej;
- Załącznik 5** – koncepcja cyklu szkoleń wypracowana w trakcie spotkania spotkania podsumowującego kurs trenerski;
- Załącznik 6** – Szkoła Inicjatyw Strażniczych – podstawowe informacje;
- Załącznik 7** – Regulamin Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 8** – ogłoszenie o naborze uczestników i uczestniczek na Szkołę Inicjatyw Strażniczych (także z portalu www.ngo.pl);
- Załącznik 9** – ogłoszenie o SIS z innych stron, na których ukazywała się informacja o tym przedsięwzięciu;
- Załącznik 10** – ankieta rekrutacyjna Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 11** – protokół z Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 12** – opisy profili trenerek i trenerów Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 13** – konspekty szkoleniowe Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 14** – lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – I SESJA – 13/14/15 kwietnia 2007, Miedzyszyn;
- Załącznik 15** - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – II SESJA - 11/12/13 maja 2007, Miedzyszyn;
- Załącznik 16** - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – III SESJA - 25/26/27 maja 2007, Miedzyszyn;
- Załącznik 17** - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – IV SESJA - 22/23/24 czerwca 2007, Miedzyszyn;
- Załącznik 18** - lista obecności uczestników i uczestniczek Szkoły Inicjatyw Strażniczych – V SESJA - 13/14/15 lipca 2007, Miedzyszyn;
- Załącznik 19** – przykładowe podsumowanie „zadania domowego”, realizowanego przez uczestników pomiędzy sesjami;
- Załącznik 20** – wzór ankiety ewaluacyjnej Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
- Załącznik 21** – certyfikat ukończenia Szkoły Inicjatyw Strażniczych;

- Załącznik 22** – grafik superwizorów i superwizerek Szkoły Inicjatyw Strażniczych
Załącznik 23 – przykładowy raport z superwizji trenerów i trenerek prowadzących sesje Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
Załącznik 24 – umowa patronacka z portal.ngo.pl;
Załącznik 25 – artykuł #1 poświęcony Szkole Inicjatyw Strażniczych, który ukazał się 23.05.2007 na portalu www.ngo.pl;
Załącznik 26 - artykuł #2 poświęcony Szkole Inicjatyw Strażniczych, który ukazał się 23.07.2007 na portalu www.ngo.pl;
Załącznik 27 – sprawozdanie ewaluacyjne cyklu szkoleniowego Szkoła Inicjatyw Strażniczych;
Załącznik 28 – lista obecności z planowania strategicznego Chocianowskiej Grupy Obywatelskiej, 27.10.2007, Ostaszów;
Załącznik 29 – sprawozdanie z planowania strategicznego Bukowieńskiej Grupy Obywatelskiej, 28.10.2007, Bukowno;
Załącznik 30 – sprawozdanie z planowania strategicznego Warszawskiej Grupy Obywatelskiej, 22.12.2007, Warszawa;
Załącznik 31 – informacje o spotkaniach lokalnych ze stron www (Bukowno, Chocianów)
Załącznik 32 - dokumentacja zdjęciowa z przebiegu cyklu szkoleniowego Szkoły Inicjatyw Strażniczych;
Załącznik 33 – zestaw materiałów szkoleniowych Szkoły Inicjatyw Strażniczych (segregator).

Oświadczam(-my), że:

- 1) od daty zawarcia umowy nie zmienił się status prawny organizacji pozarządowej*/podmiotu*/jednostki organizacyjnej*,
- 2) wszystkie podane w niniejszym sprawozdaniu informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym,
- 3) zamówienia na dostawy, usługi i roboty budowlane za środki finansowe uzyskane w ramach umowy zostały dokonane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych,
- 4) wszystkie kwoty wymienione w zestawieniu faktur (rachunków) zostały faktycznie poniesione.

(pieczęć organizacji pozarządowej*/podmiotu*/jednostki organizacyjnej*)

.....

 (podpis osoby upoważnionej lub podpisy osób upoważnionych do składania oświadczeń woli w imieniu organizacji pozarządowej*/podmiotu*/jednostki organizacyjnej*)

Poświadczenie złożenia sprawozdania

Adnotacje urzędowe (nie wypełniać)

* Niepotrzebne skreślić.

POUCZENIE

Sprawozdania składają się osobiście lub nadsyła przesyłką poleconą w przewidzianym w umowie terminie na adres organu zlecającego z dopiskiem „*sprawozdanie końcowe z realizacji zadania – FIO 2006 - 2007*”.

¹⁾ Sprawozdanie końcowe sporządzać należy w okresach określonych w umowie.

²⁾ Opis musi zawierać szczegółową informację o zrealizowanych działaniach zgodnie z ich układem zawartym we wniosku, który był podstawą przygotowania umowy. W opisie konieczne jest uwzględnienie wszystkich planowanych działań, zakres w jakim zostały one zrealizowane i wyjaśnienie ewentualnych odstępstw w ich realizacji, zarówno jeśli idzie o ich zakres, jak i harmonogram realizacji.

³⁾ Kolumna nr 6 tabeli „Rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów (w zł)” odnosi się do wysokości limitów poszczególnych rodzajów kosztów określonych w dokumencie „Zasady przyznawania i rozliczania dotacji”, część 3.3 Kwalifikowalność kosztów.

⁴⁾ Kolumna nr 10 tabeli „Rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów (w zł)” odnosi się wyłącznie do małych projektów, których definicja znajduje się w dokumencie „Zasady przyznawania i rozliczania dotacji”, część 3.2 Rodzaje projektów ze względu na wielkość dotacji.

⁵⁾ Do sprawozdania załączyć należy spis wszystkich faktur (rachunków), które opłacone zostały w całości lub w części ze środków pochodzących z dotacji oraz ze środków pochodzących z wkładu własnego. Spis zawierać powinien: nr faktury (rachunku), datę jej wystawienia, wysokość wydatkowanej kwoty i wskazanie, w jakiej części została pokryta z dotacji oraz ze środków własnych, a także rodzaj towaru lub zakupionej usługi. Każda z faktur (rachunków) powinna być opatrzona na odwrocie pieczęcią organizacji/* podmiotu/* jednostki organizacyjnej* oraz zawierać sporządzony w sposób trwały opis zawierający informacje: z jakich środków wydatkowana kwota została pokryta oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów, usług lub innego rodzaju opłaconej należności. Informacja ta powinna być podpisana przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych organizacji.

Do sprawozdania nie załącza się faktur (rachunków), które należy przechowywać zgodnie z obowiązującymi przepisami i udostępniać podczas przeprowadzanych czynności kontrolnych.

⁶⁾ Do niniejszego sprawozdania załączyć należy dodatkowe materiały mogące dokumentować działania faktyczne podjęte przy realizacji zadania (np. listy uczestników projektu, publikacje wydane w ramach projektu, raporty, wyniki prowadzonych ewaluacji, informacje prasowe o realizowanym zadaniu, inne), jak również dokumentować konieczne działania prawne (kopie umów cywilno-prawnych oraz kopie dowodów przeprowadzenia odpowiedniego postępowania w ramach zamówień publicznych) oraz kopie dowodu wpłaty (przelewu) niewykorzystanej kwoty dotacji na konto Zleceniodawcy.

